

การใช้กากเมล็ดกาแฟในการผลิตเห็ดนางรม เห็ดฟางและเห็ดถั่ว
Using Coffee Pulps as Substrates for Cultivation of *Pleurotus* spp.,
Volvariella volvacea and *Coprinus fimetarius*

นนทินี ศรีจุมปา^{1/} ศิราภานต์ ขยันการ^{1/}
สุวลักษณ์ ชัยชูโชติ^{2/}

บทคัดย่อ

ทดลองใช้กากเมล็ดกาแฟอาราบิก้าในการผลิตเห็ดนางรม เห็ดฟาง และเห็ดถั่ว ดำเนินการที่ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ระหว่างปี 2555 – 2556 จากการใช้ขี้เลื่อยไม้ยางพาราผสมกับกากเมล็ดกาแฟที่อัตราส่วนต่างๆ ได้แก่ 1:0, 3:7, 1:1, 7:3 และ 0:1 โดยปริมาตร นำมาเพาะเห็ดสกุลนางรม พบว่าการใช้ขี้เลื่อยไม้ยางพาราผสมกับกากเมล็ดกาแฟในอัตราส่วน 7:3 (โดยปริมาตร) ให้ผลผลิตต่อก้อนของทั้งเห็ดนางรมฮังการีและนางฟ้าภูฐานสูงกว่ากรรมวิธีอื่นโดยแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลผลิตต่อก้อนของเห็ดนางรมฮังการีสูงกว่าเห็ดนางฟ้าภูฐาน แต่ในเห็ดทั้งสองชนิดพบว่าถ้าใช้กากเมล็ดกาแฟล้วนเป็นวัสดุเพาะ จะไม่ได้ผลผลิตเลยถึงแม้ว่าจะมีการเจริญทางเส้นใยดีก็ตาม ในการใช้กากเมล็ดกาแฟเพาะเห็ดฟาง โดยใช้ฟางข้าวผสมกับกากเมล็ดกาแฟที่อัตรา 1:0, 3:7, 1:1, 7:3 และ 0:1 โดยปริมาตร ใช้เทคนิคการเพาะในตะกร้าและใช้ผักตบชวาสดสับเป็นอาหารเสริม พบว่า การใช้กากเมล็ดกาแฟล้วนเป็นวัสดุเพาะเห็ดฟางให้ผลผลิตเห็ดฟางต่อตะกร้ามากกว่ากรรมวิธีอื่น ในกรรมวิธีที่ใช้กากเมล็ดกาแฟในอัตราสูงผสมกับฟางข้าวก็ให้ผลผลิตเห็ดสูงว่าการใช้ฟางข้าวอย่างเดียวเป็นวัสดุเพาะ และผลผลิตเห็ดฟางจากฟางข้าวต่ำที่สุดโดยแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีอื่น แต่จากการทดลองใช้กากเมล็ดกาแฟเพาะเห็ดถั่ว (โคนน้อย) นั้น ให้ผลตรงกันข้ามกับเห็ดฟาง กล่าวคือการใช้ฟางข้าวล้วนให้ผลผลิตเห็ดถั่วสูงที่สุด และเมื่อใช้กากเมล็ดกาแฟผสมกับฟางข้าวในอัตราส่วนที่ยิ่งสูงขึ้นก็ยิ่งทำให้ผลผลิตเห็ดถั่วยิ่งลดลง และแทบจะไม่ได้ผลผลิตเห็ดเลยเมื่อใช้กากเมล็ดกาแฟล้วนเป็นวัสดุเพาะเห็ดถั่ว

รหัสการทดลอง 01 – 39 – 55 – 01 – 01 – 00 – 01 – 55

^{1/} ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย อ. เมือง จ. เชียงราย 57000 โทรศัพท์ 0-5317-0100

^{2/} กลุ่มวิจัยและพัฒนาเห็ด สำนักพัฒนาการอารักขาพืช โทรศัพท์ 0-2561-4673